

Motion om att införa screening för psykisk hälsa i grundskolan

De senaste decennierna har det skett en ökning av psykisk ohälsa bland tonåringar och för många kan övergången från mellanstadiet till högstadiet vara extra krävande med en ny miljö, förändrade studiesätt och högre krav. För att alla ska klara sin skolgång på bästa sätt måste de må bra både psykiskt och fysiskt. Allt fler elever mår allt sämre, känner oro eller har svårt att koncentrera sig på skolarbetet. Elevhälsan är en viktig del i det förbyggande och hälsofrämjande arbetet i stadens skolor, och kan med sitt förebyggande arbete vara ett viktigt verktyg för att upptäcka elever som av olika skäl mår dåligt.

Flickor i Stockholms stad har en betydligt sämre psykisk hälsa jämfört med pojkar. I Stockholmsenkäten för 2024 svarar hela 40 procent av flickorna i årskurs nio att de känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför och 31 procent känner att de inte duger till någonting. Socialstyrelsens rapport ”Förekomst av psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna” från 2023 visar på en ökning av psykisk ohälsa bland barn 10-17 år. Drygt en av tio i åldersgruppen rapporteras ha psykisk ohälsa. Orsaken till ökningen är oklar men Socialstyrelsen konstaterar att många som insjuknar kommer att vara sjuka under lång tid, vilket kan innebära långsiktiga konsekvenser exempelvis när det kommer till framtida försörjning och etablering på arbetsmarknaden.

Detta bekräftar att vi behöver bli bättre på att identifiera vilka elever som riskerar att utveckla psykisk ohälsa, och sätta in hjälpinsatserna tidigt. Det är mycket lättare och mindre resurskrävande att bygga trygga barn, än att reparera trasiga vuxna. En studie, som genomförts av forskare från Nationellt centrum för suicidforskning och prevention vid Karolinska institutet, visar dessutom att regelbunden screening av den psykiska hälsan minskar psykotiska symtom hos ungdomar.

Huvudansvaret för arbete med psykisk hälsa är regionernas, men skolan är juridiskt vårdgivare inom ramen för elevhälsan och har enligt lag där ansvar för att förebygga ohälsa samt utföra enkla sjukvårdsinsatser. Där fokus ligger på att stödja utveckling mot utbildningens mål.

Vi i Centerpartiet vill att en strukturerad screening för psykisk hälsa genomförs vid elevhälsans ordinarie hälsokontroller genom hela grundskolan. Det handlar inte om att kommunen ska ta över uppgifter som ligger på regionen, utan om att elevhälsan ska jobba för att tidigt upptäcka om förebyggande insatser behövs för att det inte ska gå för långt. I de fall som psykisk ohälsa eller annan ohälsa upptäcks som går längre än vad elevhälsan har resurser och ansvar för ska det remitteras till ordinarie vård. Där kan de fånga upp elever som är i riskzonen för psykisk ohälsa; exempelvis depression, mobbning, ätstörningar, självskadebeteende eller som far illa hemma. Genom att sätta in stödåtgärder tidigt minskar vi risken för att problem eskalerar och blir permanenta eller

kroniska vilket kan få livslånga konsekvenser. Vi vill som del i detta strukturerade arbete att alla elever i årskurs sju kallas till en första personlig kontakt med skolkurator för att sänka tröskeln, och minska det eventuella stigma som finns kopplat att söka hjälp för psykiska och andra besvär. På så vis riskerar färre elever att hamna mellan stolarna och fler kan få den hjälp de behöver.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunfullmäktige att besluta:

Att uppdra åt utbildningsnämnden att införa ett screeningprogram av barns- och ungas psykiska hälsa i samband med elevhälsans ordinarie hälsokontroller

Att uppdra åt utbildningsförvaltningen att införa obligatoriskt erbjudande om samtal hos skolkurator för elever i årskurs sju

Att uppdra åt utbildningsförvaltningen att årligen redovisa det aggregerade utfallet av ovan nämna screening och kuratorssamtal i årskurs sju som del i redovisningen av Stockholmsenkäten.

Stockholm den 5 maj 2025

Claes Nyberg (C)

Kristin Jacobsson (C)